

"TVIRTINU"

VALSTYBES SAUGUMO KOMITETO
PRIE LIETUVOS TSR MINISTRŲ TARYBOS
PILMININKAS
GENERALAS-MAJORAS

(K. LIAUDIS)

1958 m. balandžio mėn. "30" d.

KALTINAMOJI IŠVADA

(byloje Nr. 19783)

K A L T I N A M O J Ų:

1. SKEBEROS Kazio, Felikso s.,
2. LAUGALIO Vytauto, Antano s.,
3. TERLECKO Antano, Prano s.,
4. SEMENO Jono, Petro s.,
5. STUNGURIO Stasio, Kosto s.

įvykdžiusių nusikaltimus, numatytus RTFSR BK 58-10 str. I d. ir 58-11 str.

6. ZVIOEVIČIAUS Alberto, Vaclovo s.,
7. GIRDZIJAUSKO Vytauto, Jono s.,
8. GIRDZIJAUSKO Petro, Jono s.,
9. PETKAUS Viktoro, Antano s.,
10. MASIULIONIO Romualdo, Stasio s.,
11. ARDŽIŪNO Valentino, Jono s.,

įvykdžiusių nusikaltimus, numatytus RTFSR BK 58-10 str. I d.

1957 m. gruodžio mėn. 12 d. pagal turimas VSK duomenis apie aktyvią antitarybinę SKEBEROS, STUNGURIO ir kitų asmenų veiklą buvo iškelta baudžiamoji byla, ir tų pačių metų gruodžio mėn. 16-28 dienomis sulmti ir patraukti kaltinamieji šioje byloje: SKEBERA Kazys, Felikso s., STUNGURIS Stasys, Kosto s., ZVIOEVI-

ČIUS Albertas, Vaclovo s., GIRDZIJAUSKAS Vytautas, Jono s., LAUGALIS Vytautas, Antano s., TERLECKAS Antanas, Prano s., SEMENAS Jonas, Petro s., ARDŽIUNAS Valentinas, Jono s., PETKUS Viktoras, Antano s., GIRDZIJAUSKAS Petras, Jono s., ir 1958 m. sausio mėn. 22 d. MASIULIONIS Romualdas, Stasio s.

Kratų metu kaltinamųjų butuose bei pas kitus asmenis surasta jų naudojama antitarybinės agitacijos pravedinėjimo tikslais įvairi antitarybinė literatūra, priklausanči:

1. SKEBERAI – įvairūs antitarybinio turinio buržuazinių laikų leidiniai, to laikotarpio jo dienoraščiai su antitarybinio turinio įrašais bei kiti dokumentai, charakterizuojantieji jį, kaip šaulį ir aktyvų buržuazinės santvarkos rėmėją, įvairūs antitarybinio turinio kūriniai, skatinantieji kovoti prieš Tarybų valdžią Lietuvoje SKEBEROS gauti iš patalios darbų stovyklos nuo MASIULIONIO, kuriuos jis aktyviai platino, bei įvairūs SKEBEROS užrašai ir laišakai, liečiantieji jo praktinę antitarybinę veiklą.
2. MASIULIONIUI Romualdui – šmeižikiškų antitarybinių laiškų nuorašai rašytojams Mykolaičiui ir Žukauskui, bei SKEBEROS laišakai, įrodantieji nusikaltamus ryšius tarp jų bei tų ryšių pobūdį.
3. STUNGURIUI Stasiui – jo sukurtas antitarybinio turinio rašinys "Per kraują į laisvę", susilaviniai su jo skaitytų antitarybinio turinio knygų ištraukomis ir knyga "Per pasaulį keliauja žmogus", jo dienoraščiai bei paimti pas SKEBERĄ jo skurti ir pastarajam padovanuoti du antitarybinio turinio eilėraščiai.
4. ZVIOEVIČIUI Albertui – įvairūs buržuazinių laikų antitarybinio turinio leidiniai ir dienoraščiai.
5. GIRDZIJAUSKUI Vytautui – įvairūs buržuazinių laikų antitarybinio turinio leidiniai ir antitarybinio turinio laišakai.
6. LAUGALIUI Vytautui – antitarybinio turinio laišakai.
7. SEMENUI Jonui – antitarybinio turinio ateišaukiniai ir eilėraščiai.

8. ARDŽIUNUI Valentinui - antitarybinio turinio knygos.

9. PETKUI Viktorui - antitarybinio turinio knygos ir eilėraščiai.

Kaltinamieji SKEBERA, PETKUS ir GIRDŽIJAUSKAS Petras, sugrįžę iš įkalinimo vietų Lietuvoje, būdami nusistatę prieš Tarybų valdžią, savo antitarybinės veiklos nenutraukė. Susibūrę tarpusavyje įtraukė į antitarybinę veiklą kitus aukščiau išvardintus ir priešiška nusistatčiusius Tarybinės valdžios atžvilgiu kaltinamuosius ir kartu su jais vedė savo pažįstamųjų ir ypač Vilniaus aukštųjų mokyklų studentų tarpe aktyvią antitarybinę agitaciją žodžiu ir raštu platindami jų tarpe antitarybinę literatūrą, skatindami nuversti Tarybų valdžią Lietuvoje. Kaip matyti iš paimtų pas SKEBERĄ sąsuvinių, kuriuose jis užrašydavo kam ir kokias knygas bei užrašus davė skaityti, tai paimtą pas jį antitarybinę literatūrą skaitė daugiau kaip 60 Vilniaus Dailės instituto studentų bei kitų asmenų.

Pravestu byloje tyrimu nustatyta:

SKEBERA Kazys, Felikso s. 1945 metais birželio 8 d. pagal RPSR BK 58-10 str. II d. buvo teismo baustas 8 metams patalios darbu stovyklos.

1952 metais sugrįžo Lietuvoje, atlikęs bausmę, bet, būdamas nusistatęs prieš Tarybų valdžią, antitarybinės veiklos nenutraukė. 1955-1956 metų laikotarpyje susipažinęs su kaltinamaisiais ZVICEVIČIUM, STUNGURIU, PETKUM, broliais GIRDŽIJAUSKAIS Vytautu ir Petru, MASTULIONIU Romualdu ir kitais asmenimis subūrė juos aplink save ir kartu su jais vedė aktyvią antitarybinę agitaciją žodžiu ir raštu, skatindami nuversti Tarybų valdžią Lietuvoje, šmeižė tarybinę tikrovę (žemės ūkio, technikos bei kultūros pasiekimus), gyrė buvusios buržuazinės Lietuvos kapitalistinę santvarką.

Daip, pavyzdžiui, kaltinamasis STUNGURYS Stasys 1957 m. gruodžio mėn. 23 dieną apie tai parodė:

"... 1955 metų vasarą aš susipažinau su Kazimieru SKEBERA, sugrįžusiu iš lagerio. Pokalbiai su juo, uždraustos literatūros skaitymas mano nuveikė konkamingu keliu. Aš pradėjau įtikinėti save esąs priešas ir kartodavau SKEBEROS pažiūras

ras bei mintis. Tą aš darydavau savo šeimos tarpe pokalbiuose su bendradarbiais Radijo komiteto bei su savo draugais GIRDZIJAUSKU, KEPENIU Vytautu, LAUGALIU. Išdėstydamas man savo pažiūras, SKEBERA paremdavo jas tarybinio gyvenimo trūkumais, kurie, aišku, buvo pereinamojo pobūdžio. Be to jis remdavo ir buržuazinės literatūros pavyzdžiais bei medžiaga. Kadangi aš neturėjau jokio draugo, kuris būtų gilių tarybinių įsitikinimų, aš SKEBEROS pažiūras iškart persilindavau ir jomis didžiulodavau si... ir toliau "... mano suklydimą, kaip jau minėjau nulėmė santykių su SKEBERA. Bendraudamas su juo, aš nemačiau jo užslėptų tikslų ir susipažinau tik dėl to, kad jis man pasirodė didžiai moraliu ir teisingu žmogumi. Pradžioje aš jaučiau jam užuojautą ir norėjau ekonomiškai padėti. Tai buvo pirmoji mūsų santykių fazė. Vėliau jis pradėjo veikti mane ideologiškai, išnaudodamas mano menką tarybinio gyvenimo patirtį ir neigiamą pažiūrą į socialinę tikrovę. Tai buvo antroji mūsų santykių fazė, kuri ir privedė mane prie kenksmingo darbo tarybinei visuomenei."

(I t. b. l. 95-99).

Šie STUNGURIO parodymai patvirtina kaltinamųjų GIRDZIJAUSKO Vytauto, dalinai ZVIOEVIČIAUS, MASTULIONIO ir liudytojų KEPENIO, KEPENIENĖS, GIRDZIJAUSKIENĖS, STUNGURIENĖS, KEDAINIO, VILDŽIUNO ir kitų parodymus. (II t. b. l. 80-90, 224, 237, 284, 295, 301-308, V t. b. l. 218-361).

Apart nurodytų parodymų virš išvardinti SKEBEROS įvykdyti nusikaltimai, bei jo siekimai kovoje su Tarybų valdžia Lietuvoje patvirtina ir palmtais pas jį jo asmeniškais įrašais, taip, pavyzdžiui: Savo asmeniniame 1956 m. kalendorėlyje gegužės mėnesio 1 dieną užrašė:

"... gatvėse vergai prievarta išvaryti demonstruoja, kokia aklystė, alkani, išniekinti, bet tyli, nes kiekvienas bijo. Ech, gyvuliai!..."

O idealizuodamas buožiną ūkį gegužės 20 dieną rašo:

..." Sekminės. Tai nuostabią gražią pavasarinių tradicijų šventę. Berželių kaisomą namų gonkai, pirkios, gyvuliai dabinami. Ukaininkai apeidavo laukus ir apžilurėdavo derlių, jį šlakstydavo šventu vandeniu. Dabar tos tradicijos dingę, nes maskoliai atėmė žemę ir visą džiaugsmą žmogaus..."

Pareikšdamas savo siekius kovoje su Tarybų valdžią valdžia Lietuvoje ir girdamas buvusios buržuazinės Lietuvos kapitalistinę santvarką SKEBERA virš pamintame kalendorėlyje, lapkričio mėn. 23 dieną rašo:

..." Ryšium su Lietuvos okupantų, maskolų pašlyjusia tarptautine padėtimi, jie ruošiasi visokiui terorui ir Lietuvoje. Teroras gali ir mūsų neaplenkti... Nebijau. Tegyvuoja būsimoji laisva ir Nepriklausoma Lietuva!"

O laiške GRAŽULIUI Juozui į pataisos darbų stovyklą 1956.II 27 d. rašo:

"... daug kartų dėkingesnis už jūsų labai mielą ir retos nuotaikos laišką ir gavau jį man labai reikšmingu laiku 16.II ..."

(daiktiniai įrodymai prijungti prie bylos pakete Nr. 1).

1954 metais SKEBERA užmezgė ryšius laiškais su kaltinamuoju MASTULIONIU Romualdu, Stasio s. tuo metu atliekančiu bausmę pataisos darbų stovykloje už kontrevoliucinio nusikaltimo įvykdymą ir prikalbėjo pastarąjį perrašinėti ir siuntinėti jam į Vilnių, tolimojo platinimo tikslais, įvairių kitų kalinių antitarybinio turinio kūrinius.

(I t.b.l. 360-367, II t.b.l. 195, 207-208, 217, 227-228 paketas Nr. 1 su daiktiniais įrodymais - SKEBEROS laišku, nuorašais, rašytais MASTULIONIUI ir GRAŽULIUI)

MASTULIONIS Romualdas, SKEBEROS prašomas, pasiuntė jam laiškuose daugiau kaip 50 įvairių kalinių GRAŽULIO sukurtų antitarybinio turinio eilėraščių, kuriuose skatinama kovoti prieš Tarybų valdžią Lietuvoje.

SKEBERA šiuos eilėraščius kartu su MASTULIONIŲ dukra - MASTULIONYTE Gražina perrašė į atskirą apsiuvinį, kurį vėliau duodavo skaityti kaltinamiesiems STUNGURITI, GIRDZIJAUSKUI, liudytojui KEPENTUI, pastarųjų žmonoms, daugumai Dailės institute stu-

dentų ir kitiems asmenims.

(I t.b.l. 43, 229-261, 321-332, II t.b.l. 169-172, 266, V t.b.l. 266-267, 282, 283, 304-321, 329-361, VII t.b.l. 12-13, literatūrinės ir grafinės ekspertizų aktai, VIII t.b.l. 464-468, IX t.b.l. 7-10, 35-45 ir daiktiniai įrodymai pakete Nr. 1).

Kaltinamasis STUNGURIS Stasys, Kosto s. 1955 metų vasarą susipažinęs su SKEBERA po to nuolat vedavo su juo antitarybinius pokalbius, skaitė gaunamas iš jo antitarybinio turinio knygas, kaip Rachmanovos "Studentai, meilė ir ūka", Brazdžionio antitarybinius eilėraščius ir kitas ir gavęs nuo SKEBEROS sąsiuvinį su antitarybiniais, patalsos darbų stovykloje sukurtais, eilėraščiais, perrašė juos į kitus sąsiuvinius, kuriuos davė skaityti MIKŠYDEI.

(I t.b.l. 41-42, 64, 96-98, 118-121, 286-288, V t.b.l. 178-186, 187-192, 207-213).

1955 metais MASTULIONIS Romualdas persiuntė SKEBERAI į Vilnių kitų kalinių parašytus antitarybinius šmeižikiškų laiškų nuorašus rašytojams Mykolaičiui-Putinui ir Žukauskui-Vienuoliui, prašydamas duoti juos perskaityti jo pažįstamajam ABRAMAVIČIUI Vladui.

Be to, MASTULIONIS šių laiškų nuorašus parsivežė kartu su kitais dokumentais iš patalsos darbų stovyklos į Vilnių ir laikė juos pas save iki suėmimo dienos.

(I t.b.l. 234, 248-249, 319, 320, 325-327, 425, II t.b.l. 146, 150-151, 168, 172-173, 212-213, 226, 231, 236, VIII t.b.l. 253-259, IX t.b.l. 1-2, 11-13, 18-20, 46-91 ir daiktiniai įrodymai paketas Nr. 1).

SKEBERA gautus nuo MASTULIONIO laiškų nuorašus rašytojams Mykolaičiui ir Žukauskui davė skaityti ABRAMAVIČIUI ir savo iniciatyva KEPENIAMS, ZVIOEVIČIUI ir kitiems asmenims.

Kaltinamasis ZVIOEVIČIUS Albertas, Vaclovo s., būdamas priešišku Tarybinės santvarkos atžvilgiu nusistatymų, iš gautų nuo SKEBEROS laiškų nuorašų rašytojams Putinui ir Vienuoliui padavė sau nuorašus ir savo ruožtu davė juos skaityti kaltinamajam GIRDŽIJAUSKUI Vytautui.

(I t.b.l. 234, 248, 249, 319, 320, 325, 327, 425, II t.b.l. 58-61, 71-73, 305-308, 313-318, V t.b.l. 327-328, VII t.b.l. 2-8, VIII t.b.l. 19-40).

SKEBERA Kazys pokalbiuose su savo pažįstamaisiais šmeižikiškai iš antitarybinių nacionalistinių pezičių atsiliepdavo

249
9.

apie Putino, S. Neries ir kitų rašytojų kūrybą, apie teatrų pag-
tatumų repertuarą bei jų libretto.

Liudytoja STUNGURIENĖ akistatoje su SKEBERA 1958 m. balan-
džio 3 d. šiuo klausimu parodė:

V "... Pas mane namuose, neprisimenu kada ir prie
kokių aplinkybių, su SKEBERA išsikalbėjome apie
poetę S. Nerią bei jos kūrybą. Aš poetę S. Nerią my-
liu ir SKEBERAI ją įvertinau aukštai, bet SKEBE-
RA su mano nuomone nesutiko. Jis teigė, kad Sa-
lomėja Nėris padarė ideologinę klaidą nuėjus
tarybinių rašytojų keliu, atseit ji turėjusi
kurti buržuazinės kultūros dvasioje ir jis už
tai, kad ji nuėjo, kaip jis išsireiškė, su ru-
sais, jos nemylė..."

(VIII t. b. l. 28).

Savo 1956 metų kalendorėlyje, kovo mėn. 25 d. SKEBERA šiuo
klausimu rašo:

V "... Aš labai mėgstu Lietuvos poetę Sal. Nerią,
kuri tapo lietuvių tautos renegate, nuėjusi
pas maskolius, aš ją smerkiu ir sakiau, kad
jai už tai lietuvių tauta neatleis..."

(paketas Nr. 1).

Su Socialistinės kultūros šmeižimo tikslais laiške MIŠKINIUI
Antanui 1956. VII. 11 d. rašo:

V "... 30. VI. Vilniaus operos teatre buvo parodyta
nauja Klovos opera "Pilėnai" ... Mes žinom iš
kronikų Pilėnų tragediją, kuri tautų istorijos
puslapiuose neturi lygaus ne tik didvyriškumą,
bet svarbiausia, herojiškumą. Šitą tyrą, skais-
tų, mūsų garbingų prabošių puslapį turėjau pa-
matyti rampos šviesoje supurvintą ir apspiau-
dytą. Mūsų praeity garbingą šeimą ir tėvynę
mylinti moteris, pavirsta šių dienų getvės
merga, kuriai nieko libretistas nepaliko, išs-
kyrus maskolio ir vokiečio sprandai, ant kurių
ji pasikorė. Kitų faktų minėti neįmanoma, nes
tam per siauri laiško rėmai. Muzika, kuri be
skolinių, kaip ir paprastai yra sovietų "kūry-

boj" neapsejo, neblogo, ypač, kad joje žymu ir lietuviškų ataudų. Dailininko Jankaus dekoracijos puikios, atitinka ango laikotarpio dvasiai. Be to, libretisto pravesta "draugystės" idėja, verčia... ir toliau seka kitas tekstas. Panašaus turinio SKEBEROS ranka padaryti prierašai ant teatro programų, kurios paimitos pas jį ir prijungti prie bylos kaip daiktiniai įrodymai.

(paketas Nr. 1 su daiktiniais įrodymais).

Liesdamas Putino kūrybą ir gautą jo vardu šmeižikiško laiško nuorašą į darbo stovyklą Nikštaičiui 1955.XI.24 d. rašo:

"... žinai, "Altorių šešėlių" autorius gavo puikios pylos ir ... jis ją suprato. Bet kuprotą tik grabas išlygins..."

(paketas Nr. 1 su daiktiniais įrodymais).

1955 m. pabaigoje 1956 m. pradžioje MASTULIONIS iš darbo stovyklos atsiuntė SKEBERAI antitarybinį kurinį, taip vadinamą MIŠKINIO "psalmes" š kurias SKEBERA davė skaityti GIRDZIJAUSKAMS ZVICEVIČIUI ir kitiems asmenims.

(I t.b.l. 342, 343, 390-398, II t.b.l. 110-118, 194-197, 369, V t.b.l. 356-359, VII t.b.l. 12-13 ir paketas Nr. 1 su daiktiniais įrodymais).

Pradedant nuo 1955 metų ir iki suėmimo dienos SKEBERA platino savo pažįstamųjų tarpe įvairius antitarybinio turinio buržuazinių laikų leidinius, kaip pav.: Rachmanovos knygos "Studentai, meilė ir ūka" du tomai, "Moteris Raudonoj audroj" ir "Pieno pardavėja Atokringė", Dovydeno "Užrašai", Berdejevo "Nelygybės filosofija" ir kitus, bei įvairius antitarybinius laikraščius ir žurnalus. Slėpė pas save ir pas kitus asmenis jam priklausančią įvairią antitarybinę literatūrą.

(I t.b.l. 118-121, 158-446, II t.b.l. 285-288, 368-371, VII t.b.l. 12-13, V t.b.l. 207-420, VIII t.b.l. 1-14, 245-252, 367, 459, 460-476, IX t.b.l. 1-2, 7-10 ir daiktiniai įrodymai pakete Nr. 1).

Tuo pačiu laikotarpiu SKEBERA suartėjęs su savo senu pažįstamu kaltinamuoju ZVICEVIČIUM Albertu, Vaclovo s., taip pat laikiusiu pas save įvairius antitarybinius buržuazinių laikų leidinius.

nias ir platino juos Dailės instituto studentų ir kitų asmenų tarpe.

Liesdamas šį epizodą savo nusikalstamosios veiklos SKEBERA savo 1956 metų kalendorėlyje kovo mėn. 15 dieną užrašė:

"... Manō knygu Dailės institute pas skaitytojus apie 200 egz. šiuo rusinimo laikotarpiu tai didelė parama jaunimui. Pas A. ZVICEVIČIŲ vienas gražinau, o kitas paėmiau, vis siūsiu jaunimui. Su juo ir aptariau planą knygu skaitymo. Turi dominuoti istorija, etnografija ir literatūra - prieškariniai..."

O spalio mėn. 9 dieną minimame kalendorėlyje užrašė:

"... gavau visą eilę knygu, kad jās persiųstu jaunimui - studentams, šiuo juose reikia palaikyti lietuviybės dvasią ir tautinę potenciją..."

(VIII t.b.l. 41-44 ir paketas Nr. 1 su daiktiniais įrodymais).

Be to, ZVICEVIČIUS Albertas nuo 1952 metų liepos mėnesio iki 1957 metų rugpjūčio mėnesio rašė dienoraštį, kuriame be išpūdžių iš darbo Operos ir baleto teatre yra daug antitarybinių-nacionalistinių išpuolių, ironizuojančių Tarybinės vyriausybės vidaus ir užsienio politiką bei šmeižiančių tarybinę tikrovę. Dienoraščius kartu su kita antitarybine literatūra slėpė pas save namuose.

(II t.b.l. 16-20, 23-38, 104-107, 121, 125, VIII t. b.l. 283-288, IX t. b.l. 16-17, 36-6 ir daiktiniai įrodymai paketuose Nr. Nr. 2, 3.

9-jame dienoraščio sąsiuvinyje šmeižikiškai atsiliepdamas apie socialistinę kultūrą, taip pavyzdžiui, būdamas Kėdainiuose rašo:

"... Slenka ruskiai lakūnai - kareiviai ir karininkai. Kėdainiai atrodo niekas daugiau ten nušiuorė kampas, kurį plačiai užgožė didžiulė aviacijos bazė. Pristatė mažyčių suomiškų sudedamų namelių, išvarė kelis didžiulius naujos bolševikinės statbos kazerminius blokus ir didžiulėjasi, ko gero naujieji kultūrnegeriai, sukultūrinę miestelį..."

o 16-jame dienoraščio sąsiuvinyje šmeižikiškai atsiliepdamas apie TSRS užsienio bei vidaus politiką rašo:

"... Atominis psichozas. Galas žino kaip kitus, bet mūsų tarybininkai baissiai ėmė apie tai rašyti, šaukti. Ar ne pagal priežodį: žydas muša, žydas rėkia".

... Rūpi Ivanams uždrausti gal būt laikinai bandymus, tobulinimą, bet palikti gamybą. Kas gi tada Europoje bus atominio ginklo savininku? - viena TSRS aišku..."

Būdamas priešišku Tarybinės santvarkos ir komunistų partijos atžvilgiu nusistatymų 17-jame dienoraščio sąsiuvinyje rašo:

"... Kas "Sukilėliuose" brangu, - tasai, kad ir ne tobulas lietuviškumo pulsavimas, tas pasinešimas prieš šlykštųjį maskoliškumą ir visas jo ideologijas... Taip iš karto ir pasijuto, kad susikirto du asmeniniai dalykai: idealusis, išpuoselėtasis mūsų tautos idealas ir šlykštus maskoliškasis bolševizmas. Gerklėje degė tulžimi..."

ir toliau 18-jame sąsiuvinyje:

"... Ir visai nesvarbu, kad dabar viešpatauja, kad ir ta šlykščiausia fizinė ir dvasinė vergija, pasivadėjusi save socializmu..."

(paketas Nr. 4).

1956 metais SKEBERA susipažino su kaltinamuoju PETKUM Viktoru, Antano s. ir gavęs iš jo N. Mazalaitės antitarybinio turinio novelių rinkinį "Gintariniai vartai", išleista užsienyje, davė skaityti VILDŽIŪNUI, ŠULGATTEI, ARLAUSKUI, kaltinamajam STUNGURIUI ir kitiems asmenims. Sistemingai su kaltinamaisiais STUNGURIU, GIRDŽIJAUSKAIS, ZVICEVIČIUM vėdė antitarybinius pokalbius, kuriais skatino juos kovoti prieš Tarybų valdžią Lietuvoje.

(I t. b. l. 97-98, 110-117, 333-336, 347-350, II t. b. l. 288-295, 388, 391, V t. b. l. 207-420, VII t. b. l. 10 ir paketas Nr. 1 su daiktiniais įrodymais).

1956 metais kaltinamasis STUNGURYS Stašys sukūrė du antitarybinio turinio eilėraščius, skirtus SKEBERAI ir padovanoto jam, kuriuos pastarasis slėpė pas save iki arešto dienos.

(I t. b. l. 110-117, 340-343 ir paketas Nr. 1 su daiktiniais įrodymais).

Kaltinamieji LAUGALIS Vytautas, Antano s., SEMENAS Jonas, Petro s. ir TERLECKAS Antanas, Prano sūnus, būdami priešišku tarybinę santvarką nusistatymų 1956-1957 m. laikotarpyje dažnai savstydavo kovos su tarybine santvarka priemones.

Organizuotos kovos su tarybine santvarka tikslais LAUGALIO iniciatyva buvo paruoštas ir 1956 m. pabaigoje Vilniuje pil. VAIČIAUS bute prarastas tarp kaltinamųjų LAUGALIO, SEMENO ir TERLECKAS slapčias pasitarimas, kuriame buvo svarstomi antitarybinės organizacijos steigimo klausimai. LAUGALIUI išdėsčius pagrindinius steigiamosios organizacijos programinius punktus, pasisakė SEMENAS ir TERLECKAS ir po to buvo nutarta steigti antitarybinę organizaciją gaminti ir platinti studentų tarpe antitarybinio, antimarksistinio bei revizionistinio turinio straipsnius.

LAUGALIS Vytautas 1958 m. vasario mėn. 5 dieną šiuo klausimu parodė:

1956 metais ne vieno atskiro pokalbio su SEMENU Jonu, TERLECKU Antanu ir STUNGURIU Stasiu, metu aš pastebėjau kad man dalyvaujant išvardintieji asmenys pareiškėdavo antitarybinio pobūdžio nuomones ...

... Tokių aptarimų apie gyvenimą ir būti Lietuvoje metu iš pradžių aš atskirai su SEMENU, TERLECKU ir STUNGURIU pareiškiau nuomonę, kad prieš esamus trūkumus reikia kovoti. Kaip parodžiau anksčiau per tardymą aš, SEMENAS, TERLECKAS ir STUNGURYS galvojome, kad TARYBŲ SĄJUNGOJE socializmo nėra, o taip pat nėra ir demokratijos, nes valdžia priklauso Komunistų partijai o ne liaudžiai, kad darbininkų klasė ir kolūkiečiai gyvena sunkiose sąlygose" ...

... aš, SEMENAS, TERLECKAS ir STUNGURYS, matydami Tarybų Sąjungoje kai kuriuos dabartinio gyvenimo ir būties trūkumus, juos perdėdavome ir privesdavome ik tarybinės tikrovės šmeižimo ...

... Turėdami tikslą vesti kovą prieš vyraujančią Lietuvoje santvarką ir aptarti priemones šiai kovai vesti, 1956 metų rudenį mes susirinkome mano pažįstamo VAIČIAUS Juozo bute, kuris yra Vilniuje, Komjaunimo gatvėje. Šiame pasitarime aš, SEMENAS ir TERLECKAS nutarėme, kad dėl kovos prieš esamą santvarką Tarybų

Sąjungoje reikalinga sudaryti pagrindinę antitarybinę organizaciją.

Gal būt šis pasitarimas buvo surinktas mano iniciatyva, o gal tokį pasiūlymą padarė SEMENAS, - tiksliai šį klausimą atsakyti negaliu, nes neprisimenu. Šiam pasitarime pirmutinis kalbėjau aš ir išdėsdiau savo nuomonę apie socializmą, demokratiją, apie liaudies gyvenimą, būti Tarybų Sąjungoje ir nacionaliniu klausimu.

Būdamas nepatenkintas sukurtu Tarybų Sąjungoje socializmu, aš jį iškritikavau kaip neatitinkantį liaudies interesus, kad Tarybų Sąjungoje nėra demokratijos o yra partijos diktatūra ir kad Lietuva turi priklausyti Pabaltijo respublikų federacijai, t.y. Lietuva, Latvija ir Estija turi būti kartu vienoje federacijoje..."

"... Savo programą (arba, kaip aš skaičiau "nacionalinio socializmo" teoriją) išdėsdiau trijuose klausimuose:

1) Ekonominio, 2) politinio ir 3) dvasinio gyvenimo klausimu. SEMENAS ir TERLEOKAS pagvindinai su manimi "autiko". Kaip aš pamenu SEMENAS buvo prieš tikybos pamokų dėstymą mokyklose. Jis parodė esąs ateistu. Dėl mūsų idėjų išplatavimo liaudyje nutarėme leisti straipsnius ir juos platinti studentų ir pažįstamųjų tarpe.

Šiame pasitarime, ar vėliau, aš siūliau straipsnius spausdinti mašinoje, o rodos SEMENAS siūlė juos dauginti tipografiniu būdu. Su SEMENO nuomone aš ir TERLEOKAS sutikome. Prisimenu tą, kad šiame pasitarime aš apsiėmiau parašyti steigiamosios organizacijos programą, vienok vėliau ją parašyti pavedžiau STUNGURTUI..."

(III t. b. I. 117-121).

Šiuos LAUGALIO parodymus patvirtino kaltinamieji SEMENAS, STUNGURYS ir dalinai TERLEOKAS.

(I t. b. I. 49-60, 98-99, III t. b. I. 74-75, 166-172, 173-184, 222-229, 359-366, 383-389, VIII t. b. I. 56-65, 71-77).

1957 metų vasarą LAUGALIS, susitikęs Nories krantinėje ties Mėkalų akademijos namais su TERLECKU Antanu, svarstė klausimus apie steigiamosios antitarybinės organizacijos veiklą bei apie antimarksistinių, revizionistinių straipsnių rašymą ir platinimą.

(III t.b.l. 171, 367-374).

1956 metais LAUGALITUI pasiūlius kaltinamasis STUNGURYS Stasys, Kosto s., būdamas priešišku Tarybų valdžios atžvilgiu nusistatymų, sutiko būti steigiamosios antitarybinės organizacijos nariu ir parašyti šios organizacijos programą.

Šiuo klausimu kaltinamasis STUNGURYS Stasys savarankiškai 1957 m. gruodžio mėn. 14 dienos parodymuose sako:

"... Kartą, berods 1956 metais, mes (STUNGURYS ir LAUGALIS) susitikome gatvėje ir gerą pusvalandį kalbėjomės apie įvairius politinius klausimus. Tada mums išaiškėjo mudviejų ideologinis sutapimas.

Kartą 1956 m. rudenį jis atvyko pas mane, pasikvietė į atskirą kambarį, kad niekas negirdėtų mūsų pokalbio ir išdėstė man pagrindinės organizacijos steigimo reikala. Organizacijos uždaviniai - vesti antitarybinę agitaciją, sekti lenkų spaudą bei platinėti antitarybinius straipsnius. LAUGALIS man pavedė parašyti tos organizacijos programą. Aš sutikau joje dalyvauti bei parašyti jos programą".

(I t.b.l. 49-50)

Šiuos STUNGURIO parodymus patvirtina ir LAUGALIS.

(III t.b.l. 74-75).

1956-1957 metų laikotarpyje LAUGALIS savo pažįstamiems LAURINAIČIUI ir KONDRAŠKAITEI dažnai pareiškėdavo savo nepasitenkinimą tarybine santvarka Lietuvoje, šmeižikiškai atsiliepėdavo apie partijos ir vyriausybės vidaus politiką.

Mokydamasis Vilniaus valstybiniame V. Kapsuko vardo universitete dažnai klausydavo radijo stočių "Amerikos balsas" ir "Bi-bi-si" antitarybinių radijo laidų, platino šių laidų turini studentų tarpe, teikdamas, kad, tavei, jos teisingos - objektyvios.

(III t.b.l. 134-140, 145-149, 159-162, VII t.b.l. 20-29, 30-75, 115-119).

Savo laiškuose VALENTINAVIČIUI ir KONDRAŠKAIŲEI šmeižė tarybinę tikrovę, pareiškėdavo savo antitarybinius bei nacionalistinius įsitikinimus.

(III t.b.l. 112-114, 115-116, grafinės ekspertizės aktu, IX t.b.l. 29-34, 67-71 ir daiktiniai įrodymais pakote prie grafinės ekspertizės akto).

TERLECKAS Antanas, Prano s. 1957 metų laikotarpyje besimokėdamas Lietuvos TSR Mokslų akademijos Ekonomikos Instituto aspirantu filosofijos paskaitų ir seminarų metu auditorijoje užduodavo dėstytojams įvairius provokacinio antitarybinio pobūdžio klausimus, kuriuose ironizavo TSKP politiką bei marksizmo-leninizmo mokslo teiginius, šmeižė tarybinę tikrovę.

(III t.b.l. 375-382, VII t. b.l. 146-209). (Lit. 207-20)

SEMONAS 1957 metų vasarą, nurašęs nuo savo pažįstamojo piliečio ZALATORIAUS antitarybinio turinio eilėraštį, davė skaityti jį GRIVIŠKIUI ir LAUGALIUI. Tą eilėraštį kartu su emigrantinės "Liaudies darbo sąjunga" organizacijos antitarybinio turinio ateišaukimu, jo rastu Vilniaus apylinkėse, laikė pas save iki suėmimo dienos.

(III t.b.l. 20-23, 150, 194, 197-198, 229-230, 261-268, 294-295, VII t.b.l. 115-116, 109-114, VIII t.b.l. 279-280, 481-487, IX t.b.l. 72-76 ir paketas prie grafinės ekspertizės akto su daiktiniais įrodymais)

✓ STUNGURYS Stasys nuo 1954 metų rašė šlykštų antitarybinio turinio rašinių, pavadintą "Laisvės kovų keliu", "Per kraują į laisvę", ragindamas jame kovoti prieš Tarybų valdžią Lietuvoje, kuri davė skaityti kaltinamiesiems LAUGALIUI Vytautui ir GIRDZIJAUSKUI Vytautui.

Slopė pas save ir pas kitus asmenis, minimą kūrinių ir kitus antitarybinio turinio dokumentus, bei antitarybinę literatūrą.

(I t.b.l. 17-21, 24-35, 54-55, 64-66, 151-156, II t.b.l. 386-387, III t.b.l. 171-187, V t.b.l. 175-177, VIII t.b.l. 474-476, 285, 288, IX t.b.l. 16-17, 62-66 ir daiktiniai įrodymai pakote Nr.5 ir Nr.6).

Kaltinamasis GIRDZIJAUSKAS Vytautas, Jono sūnus, būdamas antitarybiniai nusiteikęs 1955-1956 metų laikotarpyje užmezgė nusikalstamus ryšius su kaltinamaisiais SKEBERA, STUNGURIU, PETKUM, GIRDZIJAUSKU Petru, ZVICEVIČIUM, su kuriais sistemingai vedė antitarybinius pokalbius.

Palaidydamas artimus santykius su SKEBERA gaudavo nuo jo antitarybinio ir idėjiniai kenkmingo turinio knygas, kurias duodavo skaityti savo žmonai. Šią literatūrą laikė savo bute.

(I t.b.l. 152-153, II t.b.l. 285-294, 301-308, 384-394, VII t.b.l. 1-8 ir paketas Nr. 1 su SKEBEROS užrašais iš kurių matyti kokias antitarybines knygas jam duodavo SKEBERA).

Gautus nuo ZVICEVIČIAUS antitarybinio šmeižikiško turinio laiškus, adresuotus rašytojams Vienuoliui ir Putinui skaitė pats ir davė skaityti savo žmonai.

(II t.b.l. 71-77, 305-308, VII t.b.l. 8).

Užmezgęs nusikaltamuosius ryšius su PETKUM gaudavo nuo jo per kaltinamąjį GIRDŽIJAUSKĄ Petrą išleistas užsienyje antitarybinio turinio Mazelaitės, Brazdžionio ir Maceinos parašytas antitarybinio turinio knygas, o Brazdžionio knygą su antitarybinio turinio eilėraščiais davė skaityti savo pažįstamiems GRIGALIŪNUI ir ADOMAIČIUI.

(II t. b.l. 322-328, 338, 341, 364-367, IV t.b.l. 135-140, 178-183, 190, 196-197, 208-21, VII t.b.l. 14-15).

1954-1955 metais parašytuose laiškuose savo žmonai - GIRDŽIJAUSKIENEI išreiškė savo nacionalistines pažiūras, šmeižė tarybinę tikrovę.

(II t.b.l. 249-251, 310, 312, III t.b.l. 25-29, VII t. 13, VIII t.b.l. 277-278, IX t.b.l. 23-28 ir laiškas prijungti voke prie grafinės ekepertizės akto).

1955-1956 metų laikotarpyje pokalbiuose su savo pažįstamu KEPENIU šmeižė tarybinę literatūrą ir meną, TSKP pravedamą nacionalinę politiką.

(II t.b.l. 343-347, V t.b.l. 293-295).

Iki sulaukymo dienos savo namuose laikė antitarybinio ir idėjiniai kenkmingo turinio literatūrą.

(II t.b.l. 249-251, III t.b.l. 25-29, VIII t.b.l. 51-57, 227-279 ir daiktiniai įrodymai atiduoti saugojimui į archyvą).

Kaltinamasis GIRDŽIJAUSKAS Petras, Jono sūnus 1949 m. buvo teismo baustas už priklausymą antitarybinei organizacijai. 1953

metais grįžęs iš įkalinimo vietos į Lietuvos TSR, antitarybinės veiklos nenutraukė, užmezgė nusikaltimą ryšį taip pat su grįžusiu iš įkalinimo vietos kaltinamuoju PETKUM Viktoru, Antano s., iš kurio gaudavo antitarybinę literatūrą, skaitydavo ją pats ir platindavo savo pažįstamųjų tarpe.

Taip, pavyzdžiui, 1956 m. rudenį gavęs iš PETKAUS Mazalaitės antitarybinę knygą "Gintariniai vartai", perdavė ją skaityti savo broliui kaltinamajam GIRDZIJAUSKUI Vytautui.

(II t. b. l. 322-324, 325, 328, IV t. b. l. 135-137, 179-180, 208-210, VIII t. b. l. 171-173, 260-270).

1956 m. rudenį GIRDZIJAUSKAS Petras, gavęs iš PETKAUS poeto Brazdžionio antitarybinio-nacionalistinio turinio eilėrašdžius perskaitė juos pats, o paskui perdavė savo broliui Vytautui.

(II t. b. l. 322-324, 325, 328, IV t. b. l. 137-138, 185-186, 187, 188-211, VIII t. b. l. 173-174, 260-280).

Vėliau, 1957 m. rudenį GIRDZIJAUSKAS Petras gavo iš PETKAUS autoriaus Maceinos antitarybinę knygą pavadintą "Didysis inkvizitorius", kurią jis paskui perdavė skaityti savo broliui Vytautui.

(II t. b. l. 322-324, 325, 328, IV t. b. l. 138-140, VIII t. b. l. 174, 260-270).

Pritardamas priešiškomis antitarybinėmis savo brolio Vytauto pažiūroms, pokalbiuose su juo išreikšdavo antitarybinius nacionalistinius išsivertimus prieš kolūkių statybą Lietuvoje.

(II t. b. l. 301-302, IV t. b. l. 212-213, VIII t. b. l. 169, 170, 260-270).

PETKUS V.A. 1953 metais grįžęs iš įkalinimo vietos ir būdamas priešišku Tarybų valdžiai įsitikinimų, antitarybinės veiklos nenutraukė, pradėjo platinti antitarybinę literatūrą ir vesti antitarybinę nacionalistinę programą savo pažįstamųjų tarpe.

Taip, 1956 m. rudenį įvairių laikų jis davė skaityti SKEBERAI ir GIRDZIJAUSKUI Petrai kaltinamiesiems šioje byloje, Mazalaitės antitarybinę knygą "Gintariniai vartai".

(I t. b. l. 333-335, 347-348, II t. b. l. 322, 324, 325, 328, IV t. b. l. 135-137, VIII t. b. l. 171-173, 260-270, 154-155).

1956 m. rudenį PETKUS davė skaityti GIRDZIJAUSKUI Petrui poeto Brazdžionio antitarybinius eilėrašdus.

(II t. b. l. 322-324, 325, 328, IV t. b. l. 137-138, 185-186, 187-211, VIII t. b. l. 154-155, 170-173, 260, 270).

Perrašė sau į sąsiuvinį Aleksandriškio (Jono Aisčio) antitarybinę knygą "sesuo bultis", išleistą užsienyje 1951 metais ir 1957 metų vasarą perdavė tą sąsiuvinį savo pažįstamai Ramoškaitėi, pas kurią tas sąsiuvinis buvo paimtas kratos metu.

(IV t. b. l. 414-421, 431-432, VI t. b. l. 210-223, VIII t. b. l. 263, 271-272, 478-480 ir daiktiniai įrodymai pakete Nr. 1).

1957 m. rudenį davė skaityti GIRDZIJAUSKUI Petrui Maceinos antitarybinio turinio knygą pavadinimą "Didysis inkvizitorius".

(II t. b. l. 322-324, 325, 328, IV t. b. l. 137-138, 185-186, 187-211, VIII t. b. l. 154-155, 170-173, 260-270)

Pokalbiuose su savo pažįstamais: VINDUNU, ARDŽIUNU ir KOČERGIU išreikšdavo antitarybinius išsigalvojimus Tarybų Lietuvos Vyriausybės ir tarybinės spaudos atžvilgiu. Saugojo pas save būte antitarybinės nacionalistinės knygas, išleistas buržuazinės Lietuvos laikais.

(IV t. b. l. 229, 233-236, 365-366, 370-371, 422-430, V t. b. l. 171-172, 130-131, VII t. b. l. 224-227, VI t. b. l. 155-164, 188-203, VIII t. b. l. 452-456, 273-276).

Kaltinamasis ARDŽIUNAS Valentinas, Juozo s. sugrįžęs 1954 metais iš patalson darbu stovyklos ir būdamas priešišku Tarybų valdžios atžvilgiu nusistatymų antitarybinės veiklos nenutraukė. 1955 metais iki mokslo pradžios Vilniaus Valstybiniame Universitete savo aplinkos tarpe vedė antitarybinę agitaciją, šmėžė tarybinę tikrovę, gyrė kapitalistinę santvarką.

(V t. b. l. 102-120, 164-166, VII t. b. l. 252-254).

Mokydamasis Vilniaus Valstybiniame Kapauko vardo Universitete, studentų tarpe vedė antitarybinę agitaciją.

Su tikslu suburti aplink save idėjiškai nepastovius studentus ir pravedinėti jų tarpe kenksmingą darbą, savo iniciatyva

organizuodavo studentiškus vakarelius - ekskursijas ir literatūrinius būrelius, laike kurių propaguodavo savo nacionalistines nuotaikas, už ką 1957 metais kovo mėn. Universiteto Rektoriaus įsakymu iš stacionarinio apmokymo buvo pervestas į neakivaizdinį skyrį.

Gyvendamas 1955-1956 metais viename su SETKAUSKU, VIDŪNU ir BABIČIUMI bendrabučio kambaryje skatino juos kovoti prieš Tarybų valdžią Lietuvoje, pravedinėjo jų tarpe antitarybinę agitaciją.

(V t.b.l. 102-106, 110-127, 128-143, 149-156, 164-172, VII t.b.l. 210-234, 235-245, 246-251, 255-261-269, 270-271, 272-273, VIII t.b.l. 289-300).

Gyvendamas nuo rudens 1957 metų ir iki arešto dienos viename kambaryje su kaltinamuoju PETKUM Viktoru pareiškėdavo vienas kitam savo antitarybinio turinio nuotaikas, gyre lietuvišku buržuazinių laikų literatūros leidinius, šmėžė tarybinę literatūrą, laike pas save būte antitarybinę ir kitą ideologiškai žalingą literatūrą.

(V t.b.l. 10-13, 128-132, 171-172, VIII t.b.l. 443-445, 289-300, 281-282).

SKEBERA pateiktame jam kaltinime kaltu pripažino, bet pareiškė, kad visus inkriminuojamus jam nusikaltimus jis įvykdęs, tarsis, nesamirangai, ir siekių nuversti Tarybų valdžią Lietuvoje neturėjęs ir kitus šiam neskatinęs.

(I t.b.l. 315-318, 437-446).

SKEBEROS įvykdyti nusikaltimai įrodyti kaltinamųjų: STUNGURIO, ZVICEVIČIAUS, GIRDZIJAUSKO Vytauto, GIRDZIJAUSKO Petro, MASTULIONIO Romualdo

(I t.b.l. 36-134, II t.b.l. 45-77, 80-89, 162-238, 285-295, 368-371, IV t.b.l. 131-134).

bei kitų liudytojų: ABROMAVIČIAUS, ANDRIUKAITIENĖS, JASUDYTĖS, GRIGORJEVO, KEDAINIO, AMBRAZIŪNO, VILDŽIŪNO, KALINAUSKO, ŠULGAI TĖS, MASTULIONYTĖS, KEPENIO, KEPENTIENĖS, ŠPOKAUSKO, ŠPOKAUSKIENĖS, ARLAUSKO, STUNGURIENĖS, GIRDZIJAUSKIENĖS parodymais (V t.b.l. 207-420, VII t.b.l. 1-13), akistatomis su liudytojais VILDŽIŪNU, KEPENTU, KEPENTENE, ŠPOKAUSKU, ARLAUSKU, STUNGURIENE ir GIRDZIJAUSKIENE bei kaltinamaisiais GIRDZIJAUSKU Vytautu ir

ir ZVICEVIČIŲ (VIII t.b.l. 1-44, daiktiniais ir raštiniais įrodymais, prijungtais prie bylos pakete Nr.1 ir daiktiniais įrodymais perduotais saugojimui į įskaitos-archyvinį skyrį, literatūrinės bei grafinės ekspertizės išvadomis).

(VIII t.b.l. 245-252, 367-476, I t.b.l. 175-261, IX t.b.l. 1-2, 7-10, 18-22, 35-45).

LAUGALIS pateiktame kaltinime kaltu prisipažino.

(III t.b.l. 37-184).

LAUGALIO nusikaltamoji veikla įrodyta parodymais kaltinamųjų SEMENO ir TERLECKO.

(III t.b.l. 222-233, 259-374).

Tame, kad 1956 metais pokalbiuose su LAUGALIŲ, jie vienas kitam išreikšdavo savo nepasitenkinimus socialistine santvarka Tarybų Sąjungoje, TSKP vidaus ir užsienio politika ir šmeižė tarybinę tikrovę, o vėliau nutarė vesti kovą prieš esamą Tarybų Sąjungoje santvarką. 1956 m. pabaigoje LAUGALIO iniciatyva pravedė slapta susirinkimą, kuriame LAUGALIS išdėstė savo antitarybines pažiūras ir jam pasiūlius nutarė vesti drauge pagrindinę kovą prieš esamą TSRS santvarką, parašant antitarybinius lapelius ir juos platinant studentų tarpe.

Kaltinamojo STUNGURIO (I t. b.l. 49-55, 61-68, 96-99, 133) tame, kad 1956 m. pabaigoje, LAUGALIS jam pasiūlė būti steigiamos antitarybinės pagrindinės organizacijos nariu ir paprašė parašyti organizacijos programą.

LAUGALIS skaitė STUNGURIO antitarybinius kūrinius.

Liudytojų: LAURINATŲ, TITLIAUS ir KONDRASKAITĖS (VIII t.b.l. 20-82) tame, kad 1956-1957 m. LAUGALIS pokalbiuose su pastaraisiais išreikšdavo savo antitarybines pažiūras, šmeižė tarybinę tikrovę, TSKP pravedamą užsienio ir vidaus politiką ir GRIVIKO (VII t.b.l. 115-119) tame, kad LAUGALIS mokydamasis Vilniaus Valstybiniame Universitete klausydavosi žinių iš įvairių užsienio stočių: "Amerikos balso" ir "Bi-bi-si" ir šių stočių antitarybines šmeižikiškas laidas platindavo savo pažįstamųjų studentų tarpe, o taip pat daiktiniais įrodymais ir grafinės ekspertizės aktu.

(IX t.b.l. 29-34, 67-71).

Pateiktame kaltinime SEMENAS kaltu prisipažino (III t.b.l. 207-295).

Nusikalstamoji SEMENO veikla įrodoma kaltinamųjų: TERLECKO Antano (III t.b.l. 359-374), LAUGALIO Vytauto, Antano s. (III t.b.l. 74-75, 117-122, 166-172) parodymais ir akistatomis su jais, tame, kad 1956 m. nekartą pasikalbėjimuose su SEMENU, abipusiškai išreiškėdavo nepasitenkinimą esančiu socializmu Tarybų Sąjungoje, TSRS Komunistų partijos politikos ir šmeižė tarybinę tikrovę. Po to jie nutarė vesti kovą prieš Tarybų Sąjungos valstybinę santvarką. Šiuo tikslu 1956 metų pabaigoje, dalyvaujant SEMENUI, jie pravedė slapta pasitarimą, kuriame išdėstė savo antitarybines pažiūras ir nutarė sudaryti antitarybinę organizaciją kovai prieš Tarybų Sąjungos valstybinę santvarką: gaminant ir platinant gyven-tojų tarpe antitarybinius lapelius (straipsnių pavidalu).

1957 metais SEMENAS skaitė LAUGALIUI ir GRIVIŠKIUI antitarybinius eilėraščius (VII t.b.l. 115-119).

Be to, nusikalstamoji SEMENO veikla įrodoma daiktiniais įrodymais bei grafinės ekspertizės aktu (III t.b.l. 230, IX t.b.l. 72-76).

Pateikęs kaltinimą TERLECKAS Antanas, Prano sūnus kaltu neprisipažino, tačiau patvirtino, kad dalyvavo pasitarime kartu su LAUGALIU ir SEMENU, kur buvo sprendžiamas klausimas apie antitarybinės organizacijos įkūrimą, o taip pat apie jo susitikimą su LAUGALIU 1957 metų vasarą Nerios krantinėje, kur sprendė klausimą apie antitarybinės organizacijos įsteigimą ir antitarybinių, antimarksistinių straipsnių leidimą ir platinimą.

Visiškai paneigė bet kokius antitarybinius išpuolius besimokant aspirantūroje paskaitų ir seminarų metu.

(III t.b.l. 340-344, 390-397, 401-405, IX t.b.l. 129-132).

TERLECKO nusikaltimas įrodytas liudytojų: GRISKOS (VII t.b.l. 146-150), VENSKEVIČIAUS (VII t.b.l. 151-156), SVETLAUSKAITES (VII t.b.l. 157-160), MACEVIČIAUS (VII t.b.l. 161-165), FEDOTOVOS (VII t.b.l. 177-180), RAKUNO (VII t.b.l. 181-184), BAGDONAVIČIAUS (VII t.b.l. 185-189), VENGRIO (VII t.b.l. 194-201), ŠELECHOVOS (VII t.b.l. 207-209), o taip pat kaltinamųjų šioje byloje LAUGALIO

ir SEMENO parodymais bei TERLECKO akistatomis su liudytojais GRISKA ir SVETLAUSKAITI, o taip pat akistata su kaltinamuoju LAUGALIU.

(III t.b.l. 74-75, 97, 117-122, 166-172, 222-233,
VIII t.b.l. 71-88).

Pateiklus kaltinimą STUNGURYS Stasys, Kosto sūnus kaltu prisipažino pagal visus apkaltinimo punktus (I t.b.l. 95-100, 141-148).

STUNGURIO nusikaltimas pakankamai įrodytas daiktiniais įrodymais (paketas Nr.Nr. 5 ir 6), liudytojų MIKŠYTĖS (b.l. 178-186) RYDELYTĖS (b.l. 176-177), BALIUNO (b.l. 187-192), STUNGURIENĖS (207-217) (visi V t.), ir TITLIAUS (VII t.b.l. 76-81) parodymais, kaltinamųjų šioje byloje: SKEBEROS (I t.b.l. 316-318, 340-343, 346-347, 350, 442-446) ir LAUGALIO (III t.b.l. 49-61, 74, 75, 82-87, 121-122) parodymais bei SKEBEROS užrašais, prijungtais prie bylos paketo Nr.1.

Pateiklus kaltinimą ZVICEVIČIUS Albertas, Vaclovo sūnus kaltu prisipažino.

(II t.b.l. 66-70, 126-133).

ZVICEVIČIAUS nusikaltimas pakankamai įrodytas daiktiniais įrodymais (paketas Nr.Nr. 2, 3, 4 ir 6), o taip pat kaltinamųjų šioje byloje SKEBEROS Kazimiešo (I t.b.l. 317) ir GIRDZIJAUSKO Vytauto (II t. b.l. 304-308, 387-388) parodymais, akistata su SKEBERA (VIII t.b.l. 41-44) bei literatūrinės ir grafinės ekspertizės išvadomis (VIII t.b.l. 374-392, 432-443, IX t.b.l. 56-60) bei SKEBEROS užrašais prijungtais prie bylos paketo Nr.1.

Pateiktame kaltinime GIRDZIJAUSKAS Vytautas, Jono s. kaltu prisipažino (II t.b.l. 292-394). Nusikaltamoji jo veikla įrodoma kaltinamųjų: GIRDZIJAUSKO P.J. (IV t.b.l. 135-140, 143-148, 178-186, 208-214), SKEBEROS (I t.b.l. 316-317), STUNGURIO (I t. b.l. 153) ir liudytojų ADOMAIČIO (VII t.b.l. 14-15), GIRDZIJAUSKIENĖS (VII t.b.l. 1-13), KEPENIO (V t.b.l. 289-297) parodymais.

Akistatomis su liudytoju GRIGALIUNU ir kaltinamaisiais: PETKUM (VIII t.b.l. 45-55), SKEBERA (VIII t.b.l. 36-40) ir GIRDZIJAUSKU P.J. (VIII t.b.l. 168-178), o taip pat daiktiniais įrodymais bei literatūrinės ir grafinės ekspertinės aktais bei

SKEBEROS užrašais, prijungtais prie bylos paketo Nr. 1).

(VIII t.b.l. 446-452, IX t.b.l. 23-28).

Pateiktame kaltinime MASIULIONIS kaltu save prisipažino ir parodė, kad būdamas pataisos darbų stovykloje jis pradėjo susirašinėti su SKEBERA, kurio prašomas perrašinėjo Gražulio ir kitų kalinių parašytus antitarybinius kūrinius, kuriuos paskui persiųdavo SKEBERAI.

1954 metais perrašęs lageryje antitarybinio šmeižikiško turinio laiškus rašytojų Mykolaičiui ir Žukausko vardu, persiuntinėjo juos SKEBERAI ir prašė pastarąjį su tais dokumentais supažindinti ABRAMAVIČIŲ.

Grižęs iš įkalinimo vietos saugojo pas save antitarybinius laiškus Mykolaičio ir Žukausko vardu, o taip pat SKEBEROS laiškus, kurie buvo pas jį paimti kratos metu.

(II t.b.l. 167-173, 222-238).

Jis įvykdyti nusikaltimai įrodė kaltinamojo SKEBEROS parodymais tame, kad MASIULIONIS, būdamas įkalinimo vietoje iki 1956 m. perrašinėjo pas kitus kalinius antitarybinius kūrinius ir eilėraščius ir persiųdavo jam.

1954 m. MASIULIONIS atsiuntė jam iš pataisos darbų stovyklos antitarybinių šmeižikiškų laišku nuorašus rašytojų Mykolaičio ir Žukausko vardu ir prašė jį supažindinti su tais dokumentais piliotį ABRAMAVIČIŲ.

(I t.b.l. 319-332).

Liudytojo GRAŽULIO parodymais tame, kad būdamas įkalinimo vietoje, jis parašė kelias dešimtyse įvairių antitarybinių eilėraščių, kuriuos skaitė ir perrašinėjo su koku tai tikslu buvęs drauge su jais įkalinimo vietoje MASIULIONIS.

(VI t.b.l. 231-243).

Daktiniai įrodymais, paimtais pas jį ir SKEBERA antitarybinių dokumentais, jų laiškais, grafines ir literatūrines ekspertizų išvadas.

(II t.b.l. 146-147, 150-157, VIII t.b.l. 253-259, IX t.b.l. 1-2, 7-13, 18-20, 35-42, 46-51 ir daktiniai įrodymais paketo Nr. 1).

GIRDZIJAUSKAS Petras pateiktame jam kaltinime kaltu prisipažino ir parodė, kad jis 1956 m. rudenį gavo iš PETKAUS antitarybinę Mazolaitės knygą "Gintariniai vartai" perdavė ją savo broliui GIRDZIJAUSKUI Vytautui. Be tos knygos jis taip pat gavo iš PETKAUS Brazdžionio antitarybinius eilėraščius ir Mačinos knygą ir perdavė skaityti savo broliui Vytautui (IV t. b. l. 84-93, 208-214).

Jo kaltė įrodyta kaltinamojo GIRDZIJAUSKO Vytauto parodymais tame, kad GIRDZIJAUSKAS Petras būdamas antitarybiškai nusiteikęs pokalbiuose su juo išreikšdavo priešiškas pažiūras prieš kolukinę statybą Lietuvoje. 1956 m. rudenį perdavė jam skaityti antitarybinę literatūrą - Mazolaitės knygą "Gintariniai vartai" ir poeto Brazdžionio eilėraščius. Vėliau, 1957 m. rudenį GIRDZIJAUSKAS Petras davė jam skaityti Mačinos antitarybinę knygą.

(II t. b. l. 302, 322-328) ir akistatomis su GIRDZIJAUSKU Vytautu ir SKEBERA (VIII t. b. l. 168-185 ir paketas Nr. 1).

PETKUS pateiktame kaltinime kaltu neprisipažino (IV t. b. l. 310-315, 450-460). Tačiau jo antitarybinė veikla yra įrodyta bylos medžiaga.

Taip, kaltinamasis GIRDZIJAUSKAS Petras parodė, kad 1956 m. rudenį jis gavo iš PETKAUS Mazolaitės antitarybinę knygą "Gintariniai vartai", poeto Brazdžionio antitarybinius eilėraščius ir 1957 metų rudenį Mačinos antitarybinę knygą. Gaunamą iš PETKAUS literatūrą jis duodavo skaityti savo broliui GIRDZIJAUSKUI Vytautui ir be to pasakojo pastarajam, kad šią literatūrą jis gavo iš PETKAUS.

(IV t. b. l. 135-140, 143-148, 178-186, 208-214).

Šiuos GIRDZIJAUSKO Petro parodymus kaltinamasis GIRDZIJAUSKAS Vytautas patvirtino ir paaiškino, kad jis perskaitęs antitarybinę Mazolaitės knygą "Gintariniai vartai" gražino PETKUI asmeniškai (II t. b. l. 302, 322-328).

Kaltinamasis SKEBERA parodė, kad 1956 m. rudenį PETKUS ir GIRDZIJAUSKAS atėję pas jį į butą, padėjo jam ant stalo antitarybinę Mazolaitės knygą "Gintariniai vartai", be to PETKUS rodydamas šią knygą pasiūlė jam ją perskaityti.

(I t. b. l. 333-336, 146-147, 350, 368, 371, 404, 406).

Liudytoja RAMOŠKAITE parodė, kad sąsluvinys su antitarybinio turinio eilėrašdais, palmtas pas ją kratos metu, priklausė PETKUI. Jis perdavė jai šį sąsluvinį 1957 m. vasarą.

(VI t.b.l. 214-223).

Kaltinamojo ARDŽIŪNO ir liudytojo VIDŪNO tame, kad PETKUS pokalbiuose su jais šmeižė tarybinę tikrovę.

(V t.b.l. 130-132, VI t. b.l. 155-164),

ir aklietatomis su GIRDZIJAUSKU Petru, SKEBERA, ARDŽIŪNU, GIRDZIJAUSKU Vytautu ir VIDŪNU.

(VIII t.b.l. 43-55, 143-158, 168-190, 224, 234, 159-167).

Antitarybinė nusikalstama PETKAUS veikla taip pat pasitvirtina ir daiktiniais įrodymais - sąsluviniu su Aleksandriškio /Jono Aisčio/ antitarybiniais eilėrašdais, palmtais pas ją kratos metu, antitarybinėmis uždraustomis knygomis, grafines ir literatūrines ekspertizės išvadamis bei palmtais pas SKEBERĄ užrašais.

(IV t.b.l. 229, 233-236, VI t.b.l. 210-213, VIII t.b.l. 260-276, 452-456, 477-480, IX t.b.l. 46-55 ir daiktiniais įrodymais paketo Nr.1).

Kaltinamasis ARDŽIŪNAS V.J. kaltu prisipažino (V t.b.l. 102-172) tame, kad 1954 metais grįžęs iš įkalinimo vietos ir, būdamas priešišku Tarybų valdžios atžvilgiu nusistatymų 1954 m. gyvendamas Prienu mieste, savo pažįstamųjų tarpe pareiškėdavo nepasitenkinimą esamomis žmonių gyvenimo sąlygomis ir Tarybine valdžia Lietuvoje, be to gyrė gyvenimo sąlygas buvusios buržuazinės santvarkos metu Lietuvoje, buržuazinę literatūrą ir buržuazinę "demokratiją", šmeižė Tarybinę tikrovę.

Mokydamasis Vilniaus Valstybiniam Kapauko vardo Universitete, studentų tarpe vedė antitarybinę agitaciją, šmeižė Tarybų valdžią Lietuvoje. Studentų tarpe pasisakydavo už literatūros beidėjiškumą, už ką 1957 metų kovo mėn. buvo pervestas iš stacionarinio skyriaus į neaktyvizdinį skyrių.

1955-1956 metais, gyvendamas viename bendrabutyje su VIDŪNU, SETKAUSKU ir BABIŪTU pastariesiems pareiškėdavo savo nacionalistines pažiūras ir nepasitenkinimą esama valstybine

santvarka Tarybų Sąjungoje.

1957 metais, gyvendamas viename kambaryje su PETKUM, vienas kitam pareikšdavo savo antitarybinio nacionalistinio pobūdžio nuotaikas. Iki arešto savo bute laikė antitarybinio turinio literatūrą.

ARDŽIŪNO įvykdyti nusikaltimai patvirtina liudytojų: ABUCEVIČIAUS (VII t.b.l. 252-254), VIDŪNO (VII t.b.l. 210-234), SETKAUSKO (VII t.b.l. 235-245), BABIČIAUS (VII t.b.l. 246-251), KIMENIO (VII t.b.l. 255-260), LAZAUSKO (VII t.b.l. 261-269), VALTIKOS (VII t.b.l. 270-271), PAKALNIŠKIO (VII t.b.l. 272-273) parodymais, akistatomis su VIDŪNU (VIII t.b.l. 212-219), SETKAUSKU (VIII t.b.l. 220-223), daiktiniais ir raštiniais įrodymais ir literatūrinės ekspertizės aktais (VIII t.b.l. 289-300, 443-445).

Remiantis aukščiau išdėstytu kaltinami:

1. SKEBERA Kazys, Felikso s., gimęs 1904 metais, Lietuvos TSR, Širvintų rajono, Kaiminių kaime, lietuvis, TSRS pilietis, nepartinis, kilęs iš valstiečių-bedniokų, savamokalis, nevedęs, gyven Vilniuje, dirbo Dailės institute pазotuoju. Buržuazijos valdymo metais Lietuvoje priklausė šaulių sąjungai, 1945 metais pagal RTFSR BK 58-10 str. II d. buvo belaisvio baustas 8 metams patalosios darbų stovyklos, bausmę atliko.

Tame, k a d:

1952 metais sugrįžęs iš patalosios darbų stovyklos Lietuvon ir būdamas nusistatęs prieš Tarybų valdžią antitarybinės veiklos nenutraukė. 1955-1956 metų laikotarpyje susipažinęs su kaltinamaisiais ZVICEVIČIUM, PETKUM, STUNGURIU, broliais GIRDZIJAUKAIS Vytautu ir Petru ir kitais asmenimis subūrė juos aplink save ir kartu su jais vedė aktyvią antitarybinę agitaciją, skatinančią nuversti Tarybų valdžią Lietuvoje, šmeižė tarybinę tikrovę (žemės ūkio, technikos bei kultūros pasiekimus), gyro buvusios buržuazinės Lietuvos kapitalistinę santvarką.

1954 metais užmezgė ryšius laiškais su savo senu pažįstamu kaltinamuoju MASIULIONIU Romualdu, tuo metu atliekančiu bausmę patalios darbu stovykloje už kontrevoliucinio nusikaltimo įvykdymą ir prikalbėjo pastarąjį perrašinėti ir siuntinėti jam į Vilnių, tolimesnio platinimo tikslais, įvairius sukurtus kitų kalinių antitarybinius eilėraščius bei kitus antitarybinius kurinius. Gavęs iš patalios darbu stovyklos nuo MASIULIONIO įvairius antitarybinius eilėraščius bei kitus antitarybinius kūrinius, kuriuose skatinama kovoti prieš Tarybų valdžią Lietuvoje SKEBERA aktyviai platino juos savo pažįstamųjų tarpe. Taip, pavyzdžiui, gautus kalinio GRAŽULIO Juozo sukurtus antitarybinius eilėraščius kartu su MASIULIONYTE Gražina perrašė į atskirą sąsiuvinį, kurį duodavo skaityti STUNGURUI, GIRDZIJAUSKUI, KEPNIUI, jų žmonoms, daugumai Dailės instituto studentų bei kitiems asmenims.

Gautus nuo MASIULIONIO šmeižikiškus antitarybinių laiškų nuorašus, adresuotus rašytojams Žukauskui ir Mykolaičiui davė skaityti STUNGURUI, KEPNIAMS, ABRAMAVIČIUI ir kitiems, o ZVICEVIČIUS gavęs šių laiškų nuorašus, nusirašė juos sau ir po to davė skaityti GIRDZIJAUSKUI Vytautui.

SKEBERA pokalbiuose su savo pažįstamais šmeižikiškai iš antitarybinių pozicijų atsiliepdavo apie Putino, S. Neries ir kitų rašytojų kūrybą, apie teatrų pastatymų repertuarą bei jų libreto.

Gautą nuo MASIULIONIO antitarybinį kūrinių taip vadinamą A. Mlaskinio "psalmes" davė skaityti GIRDZIJAUSKAMS, ZVICEVIČIUI, STUNGURUI ir kitiems asmenims.

Be to, SKEBERA Kazys, sugrįžęs iš patalios darbu stovyklos, suvežė pas save į Vilnių, laikomas pas kitus asmenis laikė jo būvimo stovykloje ir jam ankščiau priklausančius įvairius antitarybinius ir ideologiniai kenkėmingus buržuazinių laikų leidinius: knygas, žurnalus bei laikraščius, tuo pačiu metu užmezgė ryšius su kaltinamuoju ZVICEVIČIUM Albertu, taip pat slėpusiu pas save įvairius antitarybinius buržuazinių laikų leidinius ir susitarė su pastaruoju, kad SKEBERA savo, o taip pat ir ZVICEVIČIUI priklausančius minimus leidinius platins savo pažįstamųjų tarpe. SKEBERA minimus antitarybinius leidinius aktyviai platino Dailės instituto studentų bei savo pažįstamųjų tarpe. Gautą nuo kaltinamojo PETKAI Viktoro Mazolaitės antitarybinių novelių knygą "Gintariniai vartai"

davė skaityti VILDŽIUNUI, ŠULGAITEI, STUNGURUI ir kitiems asmenims. Sistemingai su kaltinamaisiais ZVIOEVIČIUM, STUNGURIU ir GIRDŽIJAUSKU vedė antitarybinius pokalbius, kuriais skatino juos kovoti prieš Tarybų valdžią Lietuvoje.

Slėpė pas save įvairią antitarybinę literatūrą, tame tarpe STUNGURIO sukurtus ir jam dovanuotus du antitarybinio turinio eilėraščius.

tai yra įvykdymo nusikaltimu, numatytu RTFSR BK 58-10 str.1 d. ir 58-11 str.

2. LAUGALIS Vytautas, Antano s., gimęs 1931 meta Lietuvos TSR, Tauragės apskr. Išdonių kaime, TSRS pilietis, lenkas, iš pasiturinčių valstiečių, nepartinis, su aukštuoju mokslu, ankščiau teismo nebaustas, iki arešto gyveno Lietuvos TSR Priekulės raj. Daugų miestelyje, dirbo vidurinės mokyklos mokytoju.

Tame, k a d:

būdamas priešišku Tarybų valdžios atžvilgių nusistatymų 1956-1957 metais susitikimų su SEMENU, TERLEOKIU ir STUNGURIU metu svarstė kovos prieš TSKP pravedamąją politiką ir TSRS valstybinę santvarką priemonės, be to pasakojo jiems šmeižikiškus išsiaiškinimus apie valstybinę TSRS santvarką ir tarybinę tikrovę.

Tikslu vesti prieš TSRS santvarką organizuotą kovą, 1956 metų pabaigoje LAUGALIS kartu su SEMENU ir TERLEOKIU pravedė slapta pasitarimą, kuriame aptarė klausimą apie pagrindinės antitarybinės organizacijos įsteigimą ir nutarė tipografiniu būdu spausdinti ir platinti studentų tarpe antitarybinius lapelius.

LAUGALIS gavęs nuo STUNGURIO sutikimą priklausyti steigiamoje antitarybinėje organizacijoje, pasiūlė jam parašyti šios organizacijos programą, pavadinęs ją "nacionaliniu liaudies frontu".

1957 metų vasarą kartu su TERLEOKIU LAUGALIS papildomai aptarė klausimus apie antitarybinės organizacijos sukūrimą bei antitarybinių lapelių rašimą ir platinimą.

Savo pažįstamųjų tarpe 1956-1957 metais LAUGALIS pravedinėjo antitarybinę agitaciją, rašė jiems antitarybinio-nacionalistinio turinio laiškus.

tai yra įvykdyme nusikaltimu, numatytu RTFSR BK 58-10 str. I d. ir 58-11 str.

3. SEMENAS Jonas, Petro s., gimęs 1931 metais, Lietuvos TSR, Švenčionių rajone, Pilkalnių km., TSRS pilietis, lietuvis, iš valstiečių-vidutinių, nepartinis, iki arešto buvo komjaunuoliu, su nebaigtu aukštuoju mokslu, anksčiau teismo nebaustas, dirbo Profsąjungos Respublikinio klubo meninės dalies vėdėju, gyveno Vilniuje, Kutuzovo aikštė Nr. 8 but. 4^a.

Tame, k a d:

1956-1957 metais susitikdamas su LAUGALIU ir TERLECKIU svarstė kovos prieš TSRS valstybinę santvarką ir TSKP pravedamą politiką klausimus, pareikšdavo šmeižikiškus išsigalvojimus prieš tarybinę tikrovę.

1956 metų gale SEMENAS kartu su LAUGALIU ir TERLECKIU pravedė slapta pasitarimą, kuriame svarstė klausimą apie pagrindinės antitarybinės organizacijos įsteigimą, nutarė gaminti antitarybinius lapelius tipografiniu būdu ir platinti juos studentijos tarpe.

1957 metų vasarą iš savo pažįstamo ZALATORIAUS gavo antitarybinio turinio eileraštį (parašytą 4-se puslapiuose), kurį perrašė skaitė kitiems asmenims.

Laikė savo bute antitarybinio turinio lapelį ir eileraštį.

tai yra įvykdyme nusikaltimu, numatytu RTFSR BK 58-10 str. I d. ir 58-11 straipsniu.

4. TERLECKAS Antanas, Prano sūnus, gimęs 1928 metais, Švenčionių rajone, Krivacelio kaime, lietuvis, TSRS pilietis, nepartinis, iš mažamečių valstiečių, su aukštuoju mokslu, vedęs, iki suėmimo buvo Lietuvos TSR Mokslų akademijos

Ekonomikos instituto aspirantu, gyveno Vilniuje, Stalino prospekte Nr. 49.

Tame, k a d:

būdamas priešiškas nusiteikęs Tarybinei santvarkai Lietuvoje kartu su savo pažįstamu LAUGALIU Vytautu ir SEMENU Jonu 1956-1957 metų žiemą dalyvavo slaptojo pasitarime, kur buvo sprendžiamas klausimas antitarybinės pagrindinės organizacijos įkūrimą bei apigaminimą ir platinimą antitarybinių straipsnių - lapelių. 1957 metų vasarą TERLECKAS susitiko su LAUGALIU Vilniuje, Neries upės krantinėje ir sprendė klausimą apie antitarybinės organizacijos įkūrimą, o taip pat apie antitarybinių lapelių išleidimą bei platinimą.

1957 metų laikotarpyje besimokydamas Lietuvos TSR Mokslų akademijos Ekonomikos instituto aspirantu filosofijos paskaitų ir seminarų metu užduodavo auditorijoje dėstytojams įvairius provokacinius antitarybinius ir antimarksistinius pobūdžio klausimus, kuriuos ironizavo TSKP politiką bei marksizmo-leninizmo mokslo teiginius.

taip yra įvykdytas nusikaltimas, numatytas RTFSR BK 58-10 str.1 d. ir

58-11 str.

5. STUNGURYS Stasys, Kosto sūnus, gimęs 1929 metais, Skaudvilėje, lietuvis, TSRS pilietis, nepartinis, su aukštuoju mokslu, iš smulkių prekybinių, vedęs, iki suėmimo dirbo Radijo ir televizijos komitete prie LTSR Ministrų Tarybos muzikos redaktoriumi, gyveno Vilniuje.

Tame, k a d:

būdamas nusistatęs prieš tarybinę santvarką Lietuvoje 1954 metais pradėjo rašyti šlykštų antitarybinių kurinių, pavadintą "Lai-
vės kovų keliais", "Per kraują į laisvę", kuriame šaukia kovoti prieš tarybinę santvarką Lietuvoje, nacionalistiniu-antitarybiniu požiūriu iškraipė istorinę tiesą, šmeižia tarybinę tikrovę, garbi-
na ginkluotus nacionalistus ir jų veiksmus. Rašini davė skaityti

LAUGALIUI Vutautui ir GIRDZIJAIUSKUI Vytautui.

1955 metų vasarą STUNGURYS susipažino su grįžusiu iš iškalinimo vietos SKEBERA Kazimieru ir su juo nuolat susitikdamas vedė antitarybinius pokalbius, skaitė nuo SKEBEROS gautus antitarybinius knygas, kaip Rachmanovos "Studentai, meilė ir čeka", Brazdžionio antitarybinius eilėraščius ir kitas.

1956 metais parašė ir paskyrė specialiai kaltinamajam SKEBERAI bei perdavė jam du antitarybinio turinio eilėraščius.

1957 metų kovo mėnesį, nusirašęs iš SKEBEROS gautus antitarybinius eilėraščius davė juos skaityti pilietei MIKŠYTEI darbovietėje.

1956 metais kaltinamojo LAUGALIO Vytauto agituojamas sutiko būti antitarybinės organizacijos nariu ir įvykdyti LAUGALIO užduotį - parašyti tos antitarybinės organizacijos programą.

Laikė savo bute gautą iš SKEBEROS Kazimiero, o taip pat savo antitarybinio turinio literatūrą.

tai yra įvykdyme nusikaltimų, numatytų LTSR BK 58-10 str. I d. ir 58-11 str.

6. ZVICEVIČIUS Albertas, Vaclovo sūnus, gimęs 1912 metais Rygoje, Lietuvis, TSRS pilietis, nepartinis, su nebaigtu aukštuoju mokslu, iš valstiečių, iki suėmimo dirbo LTSR Akademinio Operos ir baleto teatro choro artistu, gyveno Vilniuje,

Tame, k a d:

būdamas priešiškas nusistatęs tarybinei santvarkai Lietuvoje nuo 1955 metų liepos mėn. iki 1957 metų rugpjūčio mėnesio rašė ir laikė dienoraštį, kuriame yra daug antitarybinių-nacionalistinių išpuolių, ironizuojančių Tarybinės vyriausybės vidaus bei užsienio politiką ir šmeižiančių tarybinę tikrovę. 1955 metais užmezgė nusikaltimą ryši su SKEBERA Kazimieru, iš kurio gavo ir skaitė antitarybinio turinio psalmes. Laikė savo bute antitarybinę literatūrą, kurią davė SKEBERAI platinti Vilniaus Dailės institute studentų tarpe.

1956 metais gavęs iš SKEBEROS antitarybinio turinio laiškus, adresuotus rašytojams Vienuoliui ir Putinui, nusirašė juos ir nuorašus davė skaityti kaltinamajam šioje byloje GIRDZIJAUSKUI Vytautui.

tai yra įvykdyme nusikaltimu, numatyta RTFSR BK 58-10 str. I d.

64
7. GIRDZIJAUSKAS Vytautas, Jono sūnus, gimęs 1930 metais, Lietuvos TSR, Raseinių rajono, Bulzgeniškių km., vidutiniųjų valstiečių šeimoje, lietuvis, TSRS pilietis, baigęs aukštąjį mokslą, nepartinis, teismo nebaustas, iki arešto dirbęs Vilniaus statybinio technikumо dėstytoju, gyveno Vilniaus mieste,

Tame, k a d:

1955-1956 metų laikotarpyje užmezgė nusikalstamą ryšį su SKEBERA, STUNGURIU, ZVIOEVIČIUM ir GIRDZIJAUSKU Petru ir iki arešto dienos vedė su jais antitarybinius pokalbius.

Pasikalbėjimuose su SKEBERA, ZVIOEVIČIUM ir STUNGURIU rėmė jų antitarybinius įsitikinimus, gaudavo iš jų antitarybinę literatūrą, kurią duodavo skaityti savo žmonai.

Be to, užmezgęs nusikalstamą ryšį su PETKUM, gaudavo iš jo per GIRDZIJAUSKĄ Petrą užsienyje išleistas Maccinos, Mazalaitės ir Brazdžionio parašytas aštraus antitarybinio turinio knygas bei antitarybinius eilėraščius ir duodavo juos skaityti Grigaliūnui ir Adomaičiui. Laiškuose savo žmonai šmeižė tarybinę tikrovę. Savo būte GIRDZIJAUSKAS slėpė antitarybinę idėjiniai kenksmingą literatūrą.

tai yra įvykdyme nusikaltimu, numatyta RTFSR BK 58-10 str. I d.

8. MASTULIONIS Romualdas, Stasio sūnus, gimęs 1909 metais, Lietuvos TSR, Ukmergės rajono Kuzių kaime, kilęs iš vidutinių valstiečių, lietuvis, TSRS pilietis, nepartinis, su viduriniu išsilavinimu, 1951 metais buvo teis-

pagal RTFSR BK 58-4 ir 58-11 str. str. 10
metų PDS, TSRS Aukščiausiosios Tarybos
Prezidiumo Komisijos 1956 m. gegužės mėn.
23 d. nutarimu iš po sargybos buvo paleis-
tas su teistumo nuėmimu ir teisių graži-
nimu. Iki arešto dirbo Juodšilės vaikų
namuose inspektorius pareigose darbo
klausimu.

Pamė, k a d:

Būdamas patalios darbu stovykloje 1954 m. užmezgė ryšį
laiškais su kaltinamuoju SKEBERA Kaziu, gyvenančiu Vilniuje ir
pastarojo prašomas sistemingai nurašinėjo ir siuntinėjo SKEBE-
RAI dėl platinimo kalinių parašytus įvairius antitarybinius kū-
rinis ir eilėraščius.

1954 metų pradžioje, išsiuntęs SKEBERAI šmeižikiškų antita-
rybinių laišku nuorašus rašytojų Žukausko ir Mykolaičio vardu,
prašė SKEBERA supažindinti su tais laiškais pilietį ABRAMAVIČIŲ

Be to, saugojo pas save būte įvairius antitarybinio turinio
dokumentus.

taip yra įvykdyme nusikaltimų, numatytų RTFSR BK 58-10 str. 1 d.

9. GIRDZIJAUSKAS Petras, Jono sūnus, gimęs
1932 metais, Lietuvos TSR, Raseinių ra-
jono, Bulzgeniškių kaime, kilęs iš vidu-
tinių, Lietuvos, TSRS pilietis, nepar-
tinis, su viduriniu išsilavinimu. 1949
metais rugpjūčio mėn. 17 d. buvo teistas
pagal RTFSR BK 58-1 "a" ir 58-11 str. 9
metams PDS, paleistas 1953 m. balandžio
mėn. 27 d. pagal TSRS Aukščiausiosios
Tarybos Prezidiumo įsako 1953 m. kovo
mėn. 27 d. I straipinį su teistumo nuė-
mimu. Prieš suimant gyveno Vilniuje, dir-
bo Vilniaus statybos tresto valdyboje
Nr. 5 meistras.

fs

Tam, kad:

1953 metais grįžęs iš iškalinimo vietos į Lietuvos TSR, antitarybinės veiklos nenutraukė, užmezgė nusikalstamą ryšį su grįžusiu iš iškalinimo vietos PETKUM, iš kurio 1956-1957 m. laikotarpyje ne kartą gavo antitarybinę literatūrą, skaitydavo ją pats ir perduodavo dėl platinimo savo broliui GIRDZIJAUSKUI Vytautui.

Be to, su savo broliu Vytautu vedė antitarybinius pašnekėsius, tai yra įvykdymo nusikaltimu, numatytu RTFSR BK 58-10 str. 1 d.

10. PETKUS *Vytautas, Antanas s.*, gimes 1930 metais, Lietuvos TSR, Raseinių rajono, Aleksandrių kaime, kilęs iš vidutinių valstiečių, lietuvis, TSRS pilietis, ne partinis, su viduriniu išsilavinimu, 1948 m. buvo teisistas pagal RTFSR BK 58-10 str. 1 d. ir 58-11 str. 5 metams PDS, 1949 metais buvo teisistas antrą kartą pagal RTFSR BK 58-14 str. 10 metų iškalinimo PDS. Remiantis TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku iš 1953 m. kovo mėn. 27 d. teistumas pagal pirmą nusikaltimą nuimtas, o pagal antrą - sumažintas iki 5 metų. Bausmę atliko 1953 m. spalio 22 d. prieš laiką, užskaitant darbo dienas. Iki suėmimo gyveno Vilniuje, niekur nedirbo.

Tam, kad:

PETKUS 1953 m. grįžęs iš iškalinimo vietos, antitarybinės veiklos nenutraukė, vėl pradėjo platinti pažįstamųjų tarpe antitarybinę literatūrą ir vesti antitarybinę nacionalistinę propagandą.

Taip, 1956 m. rudenį įvairiu laiku jis davė skaityti SKEBERAI ir GIRDZIJAUSKUI Petrui išleista užsienyje Mazolaitės antitarybinių novelių knyga "Gintariniai vartai".

Tų pačių 1956 m. rudenį PETKUS davė skaityti GIRDZIJAUSKUI Petrui poeto Brazdžionio antitarybinius eilėraščius.

1956 m. gruodžio mėn. 5 d. PETKUS pašnekėjo su Vilniaus Valstybinio Dailės instituto studentais VIDŪNU ir KOČERGIU metu pareiškė antitarybinius išsigalvojimus Tarybų Lietuvos vyriausybės ir "Lietuvos TSR istorijos" vadovėlio atžvilgiu.

Savo antitarybinius nacionalistinius išsigalvojimus PETKUS taip pat išreiškėdavo pokalbių su ARDŽIŪNU Valentinu metu.

Perrašė sau į sąsiuvinį Aleksandriškio (Jono Aisčio) antitarybinę knygą pagal pavadinimą "Sesuo buitis", išleistą užsienyje 1951 metais ir 1957 m. vasarą perdavė tą sąsiuvinį savo pažįstamam RAMOŠKAITEI.

1957 m. rudenį davė skaityti GIRDŽIJAUSKUI Petruui Maceinos išleistą užsienyje antitarybinio turinio knygą "Didysis inkvizitorius". Saugojo pas save būte antitarybines nacionalistines knygas, išleistas buržuazinės Lietuvos metais ir dabartiniu metu išimtas iš apyvartos.

tai yra įvykdyje nusikaltimų, numatytų RPF SR BK 58-10 str. 1 d.

11. ARDŽIŪNAS Valentinas, Juozo sūnus, gimęs 1933 metais Lietuvos TSR, Prienų rajone Pagerėvių kaime, tarnautojų šeimoje, lietuvis, TSRS pilietis, nepartinis, su neužbaigtu aukštuoju mokslu, 1951 metais teis-
tas pagal RPF SR BK 58-1 "a", 58-10 ir 58-11 straipsnius 10 metų PDS, iki arešto dienos gyveno Vilniaus mieste, dirbo Respublikinėje optinėje bazėje buhalteriu.

Tame, k a d:

1954 metais grįžęs iš ikalinimo vietos ir būdamas prieš laik nusistatęs Tarybų valdžios atžvilgiu antitarybinės veiklos nenutraukė.

1955 metais, gyvendamas Prienų mieste, pažįstamųjų tarpe šmeižė tarybinę tikrovę, girdamas buržuazinės Lietuvos gyvenimo

sąlygas. Vėliau, studijuodamas Vilniaus Valstybiniame Kapsuko vardo Universitete, studentų ir kltų asmenų tarpe vedė antitarybinę agitaciją, nukreiptą į nacionalistinių pažiūrų ugdymą, tuo pat metu reikšdavo savo nepasitenkinimą Tarybų Sąjungoje esančią valstybinę santvarką, vedavo su kaltinamuoju PETKUM antitarybinio turinio pokalbius.

Be to, savo buto slėpė antitarybinę, idėjiniai kenksmingą literatūrą.

taip yra įvykdyme nusikaltimų, numatytų RTFSR BK 58-10 str. 1 d.

Turėdamas omenyje, kad surinktos byloje medžiagos pakanka perduoti bylą teisman, vadovaudamasis RTFSR BPK 208 str. tardymo bylą Nr. 19783 perduoti Lietuvos TSR Prokurorui dėl nukroipimo teisman.

Kaltinamoji išvada parašyta Vilniuje 1958 m. balandžio mėn.
" 29 " d.

VSK PRIE LTSR MT TARDYMO SKYRIAUS
VIRŠININKO PAVADUOTOJAS kapitonas (JANKEVIČIUS)

SUTINKU:

VSK PRIE LTSR MT TARDYMO SKYRIAUS
VIRŠININKAS papulkininkis (KISMINAS)